

30 'o Siulai, 2018 Na'e huufi 'E He'ene 'Afió, Kingi Tupou VI 'a e Polokalama Maa'imoa Faka'ali'ali Ngoue, Toutai, Takimamata pea mo e Fefakatau'aki 2018 'a e Vahefonua Tongatapu 'i he 'aho Falaite 'o e uike kuo'osi 'i he Mala'e Funga Manamo'ui, 'Atele.

'I he'ene tō folofola huufi na'a ne fakamamafa'i 'a e fiema'u ke fakalelei'i mo fakafaingamalie'i 'a e ngaahi tu'utu'uni 'o e 'ātaikai 'oku fakahoko ai e ngāue ki he sekitoa 'i he ngoue.

Na'a ne folofola foki ke tñaki atu ki ai 'a e fiema'u ke malu mo pau 'a e ma'uanga mo'uí mo e me'atokoní 'a ia 'oku mahu'inga ke toe fakalakalaka 'a e 'ilo 'a e kau ngoué ki he ngaahi tekinolosia fo'ou pea pehē ki he ngaahi pulopula fo'ou kehekehe pea fakatupu mo e tauhi 'o e fanga monumanu ki he fakamāketi e ngaahi koloa.

“Oku toe mahu'inga foki mo e ngaahi founa ke tupulekina mo toe lelei ange 'a e fakamāketi ki tu'apule'angá pea pehē ki he tauhi 'o e fakamonumanú mo e toutai ke lava ke fakalato 'a e ngaahi fiema'u fakalotofonua.”

'I he taimi tatau na'a ne fakamalo'ia e ngaahi tokoni kotoa kuo fakahoko mai mei he ngaahi pule'anga mulí mo e ngaahi kautaha fakavaha'a pule'anga ki he langa hake 'o e sekitoa ki he ngoué mo e toutai.

Na'a ne toe fakamalo'ia foki 'a e ngäue 'oku fakahoko 'e he minisitä 'a e Potungäue Ngoué pehē foki ki he Toutai kae'uma'ä 'a e kau fa'a 'o tökangá, kau toutai, ngäue 'a e kakai fefiné pea mo e ngaahi pisinisi kotoa na'e kau fakataha mai ki he fakahoko ko ia 'a e faka'ali'ali ngoue 'o e 'ahó ni.

'I hono tali 'o e tö folofola, 'e he 'Eiki Tokoni Palemia Semisi Sika na'a ne fakahā 'oku monu'ia 'a e kainanga e fonua he 'ahó ni he 'oku fai e 'Kina 'Umu Tali ki Tahí' mo e fakau'a me'a lelei kā ko hono mo'oní, ko e me'a 'oku faí ko e fakasio pe ki tahi mo e 'amanaki ki ha me'a 'oku ta'epau.

"Kuo tau situ'a mei he fa'ahi ta'u 'o e fakatamaki fakaenatula ka 'oku 'ikai ngata ai 'etau tokanga mo e ngaue ketau tokateu ki he fa'ahi ta'u 'oku hoko mai."

"'Oku pou pou kakato e pule'anga ki he ngaahi kaveinga fakamamani lahi ki he me'atokoní mo e fakalalakaka fakangoue fakapotopotó, ko e makatu'unga ia ko ha'atau matu'uaki 'a e ngaahi pole 'o e feliliuaki 'o e 'eá mo e ngaahi fakatamaki fakaenatula foki."

NGATA'ANGA

Tuku atu mei he: Potungäue Fakamatala 'Ea, Ma'u'anga Ivi, Ma'u'anga Fakamatala, Tokangaekina 'o e Fakatamaki Fakaenatula, 'Atakai, Feliuliuaki 'o e 'Ea mo e Fetu'utaki